

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๖/๒๕๕๙

ศาลแพ่ง

ศาลปกครองกลาง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติการเดินทางอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิประโยชน์ของบริษัททำอากาศยาน จำกัด (มหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๕

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินทางอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๗

กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการเดินทางอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๙

คดีที่บริษัททำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ ยื่นฟ้องเอกชน จำเลย ขอให้ชำระค่าธรรมเนียมในการขึ้นลงของเครื่องบินและค่าธรรมเนียมที่เก็บเครื่องบินตามข้อตกลงใช้ทรัพย์สิน บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก เลขที่ ๑๒/๒๕๕๗ เห็นว่า โจทก์เคยเป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ แต่ต่อมาได้ผ่านการแปลงสภาพตามกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจ ให้กลายมาเป็นบริษัทมหาชนจำกัด โจทก์จะเป็นหน่วยงานทางปกครองได้ก็ต่อเมื่อโจทก์ได้กระทำการบางอย่างตามที่กฎหมายมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองเท่านั้น เมื่อพิจารณาข้อตกลงการใช้ทรัพย์สิน บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกพิพาท มีลักษณะเป็นสัญญาอย่างหนึ่งที่โจทก์ตกลงให้จำเลยได้รับบริการและใช้ทรัพย์สินของโจทก์ โดยจำเลยยินยอมชำระค่าตอบแทน อันเป็นการประกอบกิจการเชิงพาณิชย์ของโจทก์ ทั้งการกำหนดแบบและรายละเอียดของข้อตกลงก็เป็นการผูกนิติสัมพันธ์บนพื้นฐานความเท่าเทียมกันของคู่สัญญา การทำข้อตกลงดังกล่าวของโจทก์จึงมิได้มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองตามที่ได้รับมอบหมาย จึงไม่ใช่การกระทำในฐานะที่เป็นหน่วยงานทางปกครองตามบทนิยามของมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อตกลงการใช้ทรัพย์สิน บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกพิพาท จึงมิใช่สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ตามบทนิยามสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ อันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง หากแต่เป็นสัญญาทางแพ่งที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

นอกจากนี้ ข้อตกลงดังกล่าวเป็นเพียงเงื่อนไขในการตกลงเรื่องค่าธรรมเนียมระหว่าง ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของข้อพิพาทตามสัญญาทางแพ่ง ให้กลายเป็นเรื่องการกระทำทางปกครองไปได้ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการของโจทก์ในคดีนี้ จึงเป็นการใช้สิทธิตามข้อตกลงของกลุ่มสัญญามิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ทั้งข้อเท็จจริงในคดีนี้เป็นเรื่องการฟ้องให้เอกชนรับผิดชอบจากการผิดข้อตกลง จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒